

Nr 248.

Av herr **Andersson** i Höör, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 100, med förslag till lag om allmänna vägar på landet.

I det förslag till ny väglag, som Kungl. Maj:t i proposition nr 100 förelagt riksdagen, har den mycket omstridda frågan om köpingarnas och municipalsamhällenas ställning till det allmänna väghållningsbesväret givits en lösning, som ur synpunkten av rättvisa och billighet synes mig föga tillfredsställande. Förslaget går i korthet därpå ut, att köpingarna och municipalsamhällena alltjämt skola kvarstå i vägdistriktet, varvid emellertid anordningar vidtagits i syfte att bereda dessa samhällen vissa fördelar till motvikt mot de bördor, de såsom kvarstående i landsbygdens väghållningssamfund få vidkännas. Detta skulle ske på sådant sätt, att vederbörande distrikt skulle kunna åläggas att enligt i 15 § 1 kap. av lagförslaget närmare angivna regler övertaga en del av de förpliktelser med avseende å hållande av särskilt viktiga gator, som för närvarande direkt åvila samhället.

För egen del har jag icke kunnat finna, att i propositionen förebärts tillräckliga skäl för frångående av vägkommissionens omsorgsfullt motiverade, enkla och rediga förslag att i väghållningshänseende likställa ifrågavarande samhällen med städerna.

Klart torde vara, att varje anordning, som icke fritager samhällen med i lag föreskriven egen gatu- och väghållning från deltagande i landsbygdens väghållningsbesvär, blott är en nödfallsåtgärd, med vilken i grunden ingen känner sig tillfredsställd. Härom vittnar ock den tveksamhet att ej säga rådvillhet, som präglat hela arbetet på frågans lösning, sedan man ansett sig böra övergiva de av kommissionen förordade principerna. Skulle emellertid förhållandena omöjliggöra sakens ordnande

på det enda verkligt rationella sättet, är därför icke sagt, att man nödvändigtvis måste stanna vid en kompromiss av den art, som i propositionen rekommenderas.

Mot denna kan framför allt invändas, att samhällenas blivande ställning till distrikten i allt för hög grad gjorts beroende av dessas och länsstyrelsernas godtycke. Om och i vad mån bidrag från distriktets sida skall lämnas till gatuhållningen inom ett samhälle, är en fråga, för vars bedömande ytterst vaga hållpunkter givits i lagen. Det mesta är lämnat åt tolkningen och tillämpningen. Även själva formerna för hithörande ärendens prövning och avgörande synas överhövan tunga, omständliga och obekväma. Det saknas, med ett ord, varje effektiv garanti emot att icke samhällena, liksom hittills i stort sett varit fallet, nödgas ensamma bekosta all gatu- och väghållning inom det egna området, under det att med den från samhället utgående vägs-katten tillgodoses väghållningen utanför samhällets gränser. Då icke med fog kan påstås, att köpingarna och municipalsamhällena med deras vanligtvis hårda skatte-tryck äro särskilt lämpade att göras till föremål för extra vägbeskattning, synes det ligga vikt uppå, att något reellt åtgöres till skydd mot dessa samhällens obehöriga exploaterande, i händelse de fortfarande skola tillhöra vägdistriktet.

I sådant hänseende har tidigare från många håll föreslagits, att samhällena skulle berättigas att av vederbörande distrikt återbekomma viss del av det från samhället inbetalda vägs-kattebeloppet till bestridande av kostnader för gators anläggning och underhåll inom samhället. Enligt min mening skulle en sådan anordning vara ägnad att tillgodose samhällenas och det allmännas intressen på ett vida enklare och bättre sätt än ett förfarande i enlighet med propositionen. De slitningar och konflikter, till vilka detta förfarande på grund av bestämmelsernas natur med nödvändighet kommer att leda, undginges, och förhållandet mellan vederbörande distrikt och samhällen erhöles önskvärd stabilitet, på samma gång som samhällena tillförsäkrades att under alla omständigheter få för egna, dem av lagstiftningen ålagda gatu- och vägändamål tillgodonjuta åtminstone någon del av vad för enahanda ändamål utkräves såsom vägs-katt av samhällets inbyggare. Det kan naturligtvis tvistas om storleken av den kvotdel vägs-kattemedel, som sålunda ifrågasatts till återbärande. Man har under den tidigare diskussionen nämnt siffror, varierande mellan 15 och 75 %. Jag håller före, att, om siffran fastställdes till 50 %, distriktet i varje fall icke hava anledning att känna sig missbelåtna. Att å andra sidan samhällena ej skulle utgå såsom gynnad part ur en sådan uppgörelse är tydligt, då den ju i de allra

flesta fall innebär ett realiserande blott till hälften av vad klar rättvisa kräver.

Med stöd av det anförda tillåter jag mig hemställa,

att riksdagen, i händelse frågan om köpingars och municipalsamhällets ställning till det allmänna väghållningsbesväret på landet anses böra lösas på sådant sätt, att dessa samhällen fortfarande skola tillhöra vägdistriktet, måtte besluta

införande av rätt för köping och annat samhälle, å vilket 1 kap. fastighetsbildningslagen äger tillämpning, att årligen av vederbörande vägdistrikt utbetomma ett belopp, motsvarande 50 % av den vägskatt, som för sistförflutet år utgått från samhället.

Jag hemställer därjämte, att det särskilda utskottet benäget måtte verkställa formuleringen av här ovan framlagda förslag.

Stockholm den 24 mars 1922.

Olof Andersson
i Höör

I motionens syfte instämna:

C. A. Svensson

N. K. Törnkvist,
Bjuv.

